ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy, v právní věci žalobkyně: **G. M. G.,** zastoupené JUDr. Tomášem Hulvou, advokátem se sídlem nám. Republiky 1, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava,** Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 114/2011 - 4,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta JUDr. Tomáše Hulvy se určuje částkou 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena k rukám advokáta z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci rozhodnutí.

Odůvodnění:

V záhlaví označeným usnesením Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) odmítl návrh žalobkyně (dále „stěžovatelka“) ve věci rozhodnutí ředitele Věznice Opava, plk. Mgr. Ivo Turoka nezabývat se žádostí stěžovatelky o zajištění účasti na semináři.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Rozhodnutím ve smyslu uvedeného ustanovení lze rozumět jen takové akty orgánů veřejné moci, jež jsou výsledkem příslušného, často formalizovaného řízení a s jejichž vydáním spojuje vznik, změnu, zrušení či závazné určení práva a povinnosti některý z obecně závazných právních

předpisů České republiky. Od takových rozhodnutí je však třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou; proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť se stěžovatelka domáhala přezkoumání jiného výsledku činnosti orgánu veřejné moci, který není rozhodnutím ve smyslu legislativní zkratky uvedené v ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. a je ze soudního přezkoumání podle ust. § 68 písm. e) s. ř. s. ve spojení s ust. § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen.

Usnesení krajského soudu napadla stěžovatelka včasnou kasační stížností; v ní obecně namítá, že rozhodnutí krajského soudu je nezákonné, nesouhlasí s odůvodněním soudu, že postup v dané věci je ze soudního přezkumu vyloučen. Stěžovatelka tvrdí, že se jedná o správní rozhodnutí, kterým je zasahováno do jejích subjektivních práv a krajský soud tak stěžovatelku zkrátil na jejích právech, zejména na právu na spravedlivý proces.

V podání ze dne 29. 7. 2011 stěžovatelka zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů.

Krajský soud stěžovatelce k její žádosti usnesením ze dne 30. 9. 2011, č. j. 22 A 114/2011 - 15, ustanovil zástupcem JUDr. Tomáše Hulvu, advokáta. Ten následně podáním ze dne 4. 11. 2011 kasační stížnost doplnil a uvedl, že postupem žalovaného byla dle jeho názoru dotčena práva stěžovatelky, zejména práva na spravedlivý proces; rozhodnutí ředitele věznice o tom, že se nebude zabývat žádostí stěžovatelky o zajištění účasti na školení je nutno považovat za rozhodnutí dle ust. § 65 s. ř. s., neboť bylo rozhodováno orgánem veřejné správy o jejím právu.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem ustanovený zástupce žalobkyně navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná k výzvě Nejvyššího správního soudu sdělila, že v předmětné věci nebyl vydán žádný správní akt; žádost stěžovatelky ze dne 6. 6. 2011 byla postoupena řediteli odboru výkonu vazby a trestu Generálního ředitelství VS ČR. Na tuto žádost bylo odpovězeno sdělením ze dne 21. 6. 2011, v němž se konstatuje, že žádosti nelze vyhovět, protože se žádný seminář neplánuje a neuskuteční. V příloze zaslala originál žádosti stěžovatelky ze dne 6. 6. 2011 a originál sdělení plk. PhDr. P. H., ředitele odboru výkonu vazby a trestu ze dne 21. 6. 2011.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS]. Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu zabývat se věcí in meritum, tj. zákonností napadeného

výsledku činnosti žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení tak může být toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl, přitom dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Z předloženého spisového materiálu bylo zjištěno, že dne 6. 6. 2011 požádala stěžovatelka o zajištění účasti na duchovním semináři pořádaném náboženským společenstvím Koinononia Giovanni Battista (Koinonie Jan Křtitel) se sídlem v Plzni - Liticích, kdy tyto semináře probíhají pravidelně ve Věznici Plzeň - Bory. Zároveň stěžovatelka požádala o zajištění eskorty za tímto účelem a uvedla, že semináře pro nezájem nejsou zajišťovány ve Věznici Opava a věc je nutno tudíž řešit tímto způsobem. O možnosti seminářů byla Věznice Opava informována dne 19. 11. 2010. Žádost postoupil ředitel Věznice Opava plk. Mgr. Ivo Turok Generálnímu ředitelství VS ČR, odboru Výkonu vazby a trestu plk. PhDr. P. H., přičemž ve sdělení k postoupení uvedl, že mu není nic známo o tom, že by byla Věznice Opava dne 19. 11. 2010 o semináři informována. S postoupením žádosti byla stěžovatelka dne 7. 6. 2011 seznámena.

Dne 27. 6. 2011 pak byla stěžovatelka seznámena s výsledkem vyřízení její žádosti, tj. se sdělením ze dne 21. 6. 2011, v němž ředitel odboru výkonu vazby a trestu uvedl, že obsah stěžovatelčina podání byl konzultován s p. Mgr. B. P., poradcem hlavní kaplanky VS ČR. Na základě jeho informací, ověřených u představitele Koinonie Giovanni Battista (dále jen Koinonie) se sídlem v Plzni - Liticích p. Š. bylo zjištěno, že žádosti pisatelky o eskortování na seminář pořádaný Koinonií nelze vyhovět, neboť žádný seminář tohoto druhu Koinonie v dohledné době neplánuje uskutečnit ani v rámci své působnosti ani ve Věznici Plzeň. Závěrem je uvedeno, že není pravdou, že by se semináře pořádané Koinonií konaly ve Věznici Plzeň pravidelně.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předně, s odkazem na svá četná předchozí rozhodnutí, která vydal v jiných věcech, v nichž stěžovatelka brojila proti postupu žalované v jednotlivě určených případech (např. sp. zn. 5 As 27/2012 - použití poutacího opasku pro zdravotní eskortu žalobkyně dne 30. 5. 2011, sp. zn. 5 As 22/ 2012 – dtto dne 13. 6. 2011, sp. zn. 5 As 90/2012 - nepředání korespondence dne 9. 5. 2011, sp. zn. 5 As 87/2012 - otevření a kontrola korespondence od Mgr. P. H. ze dne 27. 5. 2011, sp. zn. 5 As 71/2012 - neumožnění duchovní péče, a další) považuje za nutné předeslat, že zatímco ve všech případech výše uvedených se stěžovatelka domáhala ochrany svého veřejného subjektivního práva, které jí dle zákona náleželo, resp. brojila proti postupu žalované, která svým jednáním jí údajně ve výkonu zákonem garantovaného práva bránila, resp. neumožnila jeho naplnění, popř. stěžovatelka tvrdila, že žalovaná uplatnila vůči stěžovatelce prostředky či postup, které zákon v tom kterém případě nepředvídá, ve věci nyní projednávané stěžovatelka nesouhlasí s tím, že se žalovaná resp. plk. Mgr. Ivo Turok odmítl zabývat žádostí stěžovatelky o zajištění její účasti na semináři.

S odkazem na výše uvedené Nejvyšší správní soud považuje za nutné uvést, že např. podle § 20 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody"), má odsouzený právo na poskytování duchovních služeb. Podle § 20 odst. 4 písm. b) téhož zákona se pak duchovní služby poskytují mimo jiné též individuálními rozhovory a pastoračními návštěvami; odst. 6 cit. zákona stanoví, že požádá-li odsouzený o umožnění návštěvy církví pověřené osoby, je věznice povinna mu tuto skutečnost neprodleně oznámit.

Z uvedeného vyplývá, že se jednalo ve věcech výše naznačených o případy, kdy právo stěžovatelky bylo garantováno zákonem – viz ust. § 15 až 26 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Zákon rovněž stanoví omezení, která (a pouze taková) musí odsouzený ve věznici strpět (viz § 27), a dále stanoví také povinnosti odsouzených, a mimo jiné i jejich pracovní podmínky a nároky. Ve všech uvedených případech tedy stěžovatelka mohla být eventuelně zasažena na svých veřejných subjektivních právech, jejichž ochrana je správním soudnictvím garantována. Tak tomu však není ve věci nyní projednávané. Samotným sdělením, že seminář pořádaný Koinonií se v dohledné době neplánuje ani v rámci působnosti Koinonie ani ve Věznici Plzeň, a z toho důvodu nelze žádosti stěžovatelky o eskortu na seminář vyhovět, nemohlo dojít k zasažení na jejích veřejných subjektivních právech. Nadto nelze odhlédnout od skutečnosti, že ačkoliv stěžovatelka v žalobě konstatovala, že ředitel věznice Opava se odmítl zabývat její žádostí, z písemných materiálů naopak vyplývá, že její žádost byla postoupena kompetentnímu orgánu, tj. Generálnímu ředitelství VS ČR, přičemž nejen s postoupením věci, nýbrž i s následnou odpovědí zmíněného Generálního ředitelství VS ČR, byla stěžovatelka prokazatelně seznámena. Nejedná se tedy o zákonem garantované právo na poskytování duchovních a dalších obdobných služeb (viz. ust. § 20 odst. 1 o výkonu trestu odnětí svobody a čl. 15 odst. 1 Listiny), nýbrž o pouhý nesouhlas stěžovatelky s tím, že seminář, který se měl konat v blíže neurčeném termínu (stěžovatelka konkrétní datum semináře ve své žádosti, v žalobě či kasační stížnosti neuvedla), uskutečněn nebude. Odmítnutí zajištění eskorty v případě neuskutečněného semináře tak v žádném případě není sto zasáhnout stěžovatelku na jejích veřejných subjektivních právech, jejichž ochrana je správním soudnictvím garantována. Nejvyšší správní soud konstatuje, že z předložených písemností, zejména z její žádosti ze dne 6. 6. 2011 a ze sdělení ze dne 21. 6. 2011 je zjevné, že stěžovatelka byla seznámena se skutečnostmi svědčícími o tom, že jí požadovaná eskorta na seminář uskutečněna nebude, neboť ani seminář nebude konán.

Z výše uvedeného je zřejmé, že stěžovatelka sice v posuzovaném případě žalobou napadla údajné zkrácení na právech vyplývajících z ust. § 20 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, tj. právo na poskytování duchovních a dalších obdobných služeb tím, že se její žádostí ředitel Věznice Opava nezabýval. Ve skutečnosti však její žádost byla přezkoumána, postoupena Generálnímu ředitelství, přičemž s postupem i výsledkem byla stěžovatelka seznámena. Stanoviskem, které jí žalovaná sdělila k požadované eskortě na údajný seminář, ovšem nemohla být stěžovatelka nijak zkrácena na svých právech, neboť takový úkon ještě sám o sobě nezakládá, nemění, neruší ani závazně neurčuje její práva nebo povinnosti, když ze samotného stanoviska ze dne 21. 6. 2011 o tom, že se seminář pořádaný Koinonií nekoná nejen ve Věznici Plzeň, nýbrž nebude konán v dohledné době

ani na jiném místě, pro stěžovatelku nevyplývají žádné právní důsledky. V daném případě stěžovatelce nebylo bráněno v právu na poskytování duchovních a dalších podobných aktivit, a to už jen z toho důvodu, že se v blíže neurčeném termínu, stěžovatelkou požadovaný seminář nekonal, s čímž však stěžovatelka nesouhlasila.

Nejvyšší správní soud proto považuje za nutné rozlišovat, při posuzování jednotlivých věcí stěžovatelky, o nichž jsou vedena řízení před zdejším soudem, zda se stěžovatelka domáhá přezkoumání postupu žalované, který by důvodně mohl být předmětem soudního přezkumu (stěžovatelka se dovolá práv nebo postupu žalované zákonem stanovených), a to buď v intencích ust. § 65 s. ř. s. anebo § 82 an. s. ř. s., popř. § 79 s. ř. s., anebo se dovolává práv nebo postupů, která ze zákona nevyplývají, resp. nejsou zákonem garantována.

Jakkoli krajský soud odůvodnil své rozhodnutí poměrně stručně, vyplývá z něj, proč nepovažoval rozhodnutí žalované za rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., neboť, jak uvedl, napadený výsledek činnosti žalované není výsledkem rozhodování o právu či povinnosti stěžovatelky jako odsouzené v oblasti veřejné správy a uvedený úkon tak nelze považovat za rozhodnutí dle § 65 s. ř. s., neboť jím nebyly žalobkyni založeny, měněny, rušeny nebo závazně určeny její práva a povinnosti.

Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k výše uvedenému se se závěrem krajského soudu ztotožňuje.

Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že povahou rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. se podrobně zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, publikovaném pod č. 2206/2011 Sb. NSS, v němž uvedl, že *„formální definiční znaky (správního) rozhodnutí definice „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. sice sama o sobě neobsahuje, jsou však přítomny jako znaky vymezující nezbytné vlastnosti přezkoumávaného aktu na těch místech dílu prvního části druhé s. ř. s., která se týkají např. časových podmínek podání žaloby (oznámení rozhodnutí jako zásadně písemného formalizovaného aktu) či vlastností, které nutně musí mít, aby obstál v přezkumu (přezkoumatelnost; náležitosti, mj. formální, které vylučují, že by šlo o akt nicotný)“*. Rozšířený senát tedy rozhodnutí definoval jako formalizovaný a standardizovaný akt se zákonem předepsanými náležitostmi umožňujícími rychle a jednoduše rozpoznat původce i adresáta (adresáty) takového aktu, obsah práv a povinností jím upravených i důvody, pro které je do nich zasahováno. Zároveň rozšířený senát vymezil i pojem rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. v materiálním slova smyslu, přičemž zdůraznil, že na neformální úkon správního orgánu by bylo možné nahlížet jako na rozhodnutí v materiálním smyslu jen tehdy, pokud by šlo o akt, který by po obsahové stránce měl povahu „rozhodnutí“ ve smyslu definice obsažené v § 65 odst. 1 s. ř. s. a měl mít podle zákona též formu správního rozhodnutí, avšak který by pro procesní pochybení správního orgánu nebyl v takto předepsané formě vydán.

V projednávané věci nelze nalézt žádný z definičních znaků rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 s. ř. s., (ale ani např. znaky žaloby zásahové). Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, tyto jí však nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce z řad advokátů, v takovém případě platí náklady zastoupení stát. Ustanovenému zástupci stěžovatelky byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 4800 Kč [dva úkony právní služby po 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, dále dva režijní paušály po 300 Kč, tj. ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Tato částka bude vyplacena k rukám advokáta z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2012

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu